

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitive vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Ne hodite v državni zbor!

Sedmega tega meseca se snide zopet dunajski „rajhsrat“. Prvosedništvo te skupščine je baje že razposlalo vabila poslancem in ustanovilo dnevni red. Vabila so dobili, ali bodo dobili tudi slovenski poslanci. Kaj bodo, ali pojdejo zopet štatistovat in Nemcem ljubo tiho opozicijo delat, katera spominja na dečaško držanje fige v žepu, — ali pa bodo ostali doma in boljših dni čakali? Tega ne vemo. A vemo, kaj želi in terja vse misleče slovenstvo. To izražuje tudi sledeči člančič v dunajskem „Vaterlandu“ 28. aprila. Piše se v ta list iz Ljubljane:

„Kaj ima državopravna opozicija zdaj storiti, to je jasno. Ne bil bi poštenjak, ne bil bi vreden narodovega mandata oni, kateri bi se še državnega zbora udeleževal. Zdaj nema za svojo slabost in kratkovidnost tudi nobenega koristolovnega razloga več. Nobenega ustavovernega neumstva ali posilstva ne bode zabranil, niti ne bode razpuščenja deželnega zbora zadržal, — drugače ako hodi s kliko. Na Dunaji hote samo „liberalce“. Pustimo jih same in ne motimo njih plodovitega delovanja. Ako se tudi Poljaki še hote v njih triumfatorski voz upreči, naj se, v božjem imenu. Za nas ostajejo samo domača tla, na katerih se imamo bojevati, dokler ne bode mera zlobe polna in pride dan povračevanja. Od slej nemamo na Dunaji ničesa več iskati. Naj bodo deželnozborni klubi pazni, da ne bode eden ali drugi slab in narod in stranko kompromitiral. Celo ako se vsi deželni zbori „liberalizirajo“, ne more za nas slabejše biti nego je zdaj. Pač bi se vrč utegnil prej ubiti.“

To je kratko, a dobro povedano, kar mislimo tudi mi, in — ponavljamo — kar misli

vsak Slovenec, ki ima srce in glavo za narodovo čast in bodočnost. To je bila naša dolžnost ob pravem času povedati. Kako mislijo oni, ki so od ljudstva mandat dobili varovati njegovo narodno čast — to bomo kmalu videli in o tem gotovo tudi govorili, na glas, kakor dostoji.

Češka krona.

Volitve na Češkem so končane. Historična stranka je premagana. A zmagovala nij pravica, niti večina, ampak sila. Zmagovala nij fizična sila, zmagovala je drugačna sila. Kako se ta sila imenuje z drugim imenom, to si sme vsakdor reči. —

Vsak previden politikar, če ima še kaj avstrijskega patrijotizma, mora take prikazni obžalovati. A ravno zato nij treba molčati, ampak govoriti in glasno govoriti o tem, da se stvar čuje in še enkrat premisli, dokler ni prepozno.

Češka krona nij pala, ampak na opak: naše prepričanje je, da če avstrijski politikarji ne znajo ali nečejo restavrirati ali bolje rečeno čislati češke krone, bode jo restavrirala svetovna zgodovina, restavrirali jo bodo Rusi in Francozi. Češka krona je starejša nego avstrijsko cesarstvo in avstrijski patrijotizem počiva v češki kroni.

To nij šala in tudi nij neumnost. Najpred o patrijotizmu. Slavni Palacky je rekel: Da Avstrije nij, morali bi jo postaviti. Rieger je rekel: Če koga vleče pod prusko cesarstvo, smo mi tu, da branimo svojo krono in svojega kralja. Ali to nij patrijotizem in mislite, da se ti močje komu hlinijo?

In te besede so bile izgovorjene od slavnih čeških voditeljev že pred, nego se je prusko-nemško cesarstvo ustanovilo v tej moči in v tej obliki. Sedaj od 18. januarja 1871 počenši va-

gajo te besede še stokrat več in stokrat več pomenijo. Sedaj še je jasno, kaj pomeni: „Mi Čehi, in naše gore, in naša krona, mi smo na straži proti onim politikarjem, ki Cislajtanijsko ustvarjajo, da bi ž njo Hohenzollersko prusko-nemško velenje na en mah in po mirnem potu povečali.“

Sedaj še je jasno, kaj to pomeni: Mi Čehi, in naše gore, in naša krona smo na straži proti več kot stoletnemu pruskemu rivalstvu, proti oni vladarski hiši, ki je nemško krono slavnemu Habsburškemu rodu, kojemu je pred bila sama podložna, odvzela in sebe ž njo obdala. Mi Čehi in naše gore in naša krona smo na straži, da nova Pruska moč pod imenom nemškega cesarstva ne reklamira onih avstrijskih dežel, ki so kedaj spadale pod nemško cesarstvo, od slavne habsburške hiše za se nazaj.

Baš mi, in ravno mi Čehi in naša češka krona smo ime in samostalnost in neodvisnost od nemškega cesarstva v naši kroni ohranili in jo hranimo in varujemo proti vsaki taki ali enaki nemški reklamaciji, hranimo in varujemo za našo slavno Habsburško dinastijo.

Če smo dozdej česko krono branili z življenjem in imenjem in jo srečno obranili in če so se vsi dozdej naši vladarji dali s Česko krono kronati, je tudi zdaj nečemo opustiti vedoči, da pomeni v sedanjem trenutku opuščenje Česke krone nevarnost, največjo nevarnost za Habsburško dinastijo in monarhijo.

V češki kroni tedaj počiva avstrijski patrijotizem.

Češka krona pa je tudi starejša od avstrijskega cesarstva. Ako kdo avstrijskega cesarstva zgodovino dela od l. 955, kadar se je Ost-rich proti Magjarom osnoval, ta dela nemško zgodovino a ne avstrijske. Avstrijska ideja je ideja najnovejšega časa. Avstrija je nasprotje Nemčije.

Listek.

Pisma iz Rusije.

(Piše prof. dr. Celestin.)

I.

(Konec.)

„Naši liberali — moj ruski nezadovoljnež dalje govori — so nekaj časa vsej Rusiji jezik zavezali: napadali so vsakega človeka, ki se je predrznil sumiti o zdravilu, ki so ga naši domovini zapisali ti nepoklicani zdravniki. Sedaj vidim nasledke, so se nekoliko potuhnili. Da, gospod, nasledki so žalostni: narod pijančuje, in ta stan, ki bi imel voditi ga in ki ga je vselej vodil v vsaki blagoustrojeni državi, ta stan je ob veljavo, in bode kmalu spravljen na beraško palico. Narod se je izgubil popolnoma, npravnosti nema nikake, vsak je ali pijanec ali tat, in največkrat oboje ob enem.“

Tu činovnik proti meni zamrmra: „Dovolite!“ a „blagorodni“ posestnik se nij dal zmotiti.

„Pravijo: narod je treba povzdigniti, obrazovati. Dovolite vam opomniti, da sem jaz popolnoma te misli. Da, narod je bilo treba obrazovati prej, in potem tekar osvoboditi. Gospod je bil kmetu oče, in kmet je to vedel, in je rad prenašal tudi kazni, kadar jo je zaslužil. Morda ste slišali ruski pregovor: Kdor me tepe, tega ljubim? Ga niste slišali.“

„Ne.“

„Ta pregovor vam kaže, kako je sam narod mislil o svojih tiranih, kakor so nas razglasili liberali. Nij res morda? — Vidite, narod je bil srečen, in kaj mu je bilo treba svobode, obrazovanja itd.? Odkritosrčno rečeno: jaz se predrznem misliti, da ruskemu kmetu obrazovanja prav za prav treba nij, ker ono razširja samo lenobo in napuh.“

Činovnik je tu zopet zamrmral proti meni: „Dovolite!“

„Pa naj prejdem tako rekoč od občega k posebnemu. Naj bolji dokaz nam bode, če vam povem, da hvaljena reforma je spravila na nič mene in moje prejšnje kmete. Kmetje pijančujejo, in ne delajo ni sebi, še menj pa meni. Jaz hodim za časom, in hotel sem si pomagati s kmetijskimi mašinami, in drago jih kupil. Pa nevedni delavci so mi jih takoj popolnem potrli. Kot dvorjan in oče skrbim, da bi svojim otrokom dal vsaj obrazovanje. Zakaj čeravno živimo na kmetih, vendar vemo, da v sedajnosti je ono moč, vemo da Nemci bijejo Francoze s svojo omiko. Naročil sem si guvernantko in učitelja, in nij mi bilo žal denarjev. Sedaj sem došel tako daleč, da sina ne morem poslati na vseučilišče. To je hudo očetovskemu sreću, hudo, gospod!“

„Na vseučilišči bi Vaš sin gotovo dobil študentsko, vsaj 25 r. na mesec, ker pri Vas je študentski častnih in vladinih več ko drugodi“, skušam ga potolažiti.

„Ah, kako je mogoče živeti s 25 r. na mesec, in pa še v velikem mestu!“

„Mnogi še toliko nemajo.“

„Moj sin, ki nij navajen lakote trpeti, ne, moj sin ne more živeti s takimi denarji.“

Tu sem si moral misliti: „Tebi nij mogoče pomagati!“

„Da“, je nadaljeval in globoko vzdihnil, „nam je sedaj slabo. Jaz sem se do sedaj zamotal tako, da se izmotati ne morem, čez tri leta ali prej bodem pa popolnoma pri kraji. Varujem celo, kolikor morem, pa če pride gost, in hvala bogu, gostov je zmerom dovolj, ker sosedje živimo po bratovski, povejte, kako bi mogel človek zdržati se, da bi mu ne postavil na mizo butiljko dobrega lafita? Tako more ravnati kak Nemec, naša široka slavjanska natora nam ruskim kaj takega ne dopušča. — Vidiš da gre slabo,“ konča mračno, „pa pomagati si ne moreš. Da, Rusija bode imela kmalu en stan več: blagorodne berače!“

Naš blagorodni berač „in spe“ je tu povsili glavo in obmolčal.

„Dovolite“, klical mi je činovnik tretjič, „ponuditi vam kupico čaja!“

Ponudba je bila sprejeta.

Kmalu nas zapustita Nemec in dvorjan, ki se je „ljubeznjivo“ poslovil od mene.

„Kaj Vas je vendar mikalo“, začne činovnik, „poslušati jeremijado te stare babe? Čudil

Pred je bila Avstrija nositeljica Nemštva in ravno v brambo Nemštva so se proti Magjarom in Slovonom mejne dežele delale in vedno dalje in dalje v slovansko telo porivale.

Sedaj je reč inai. Kot nemška država Avstrija nema ideje niti tal. Pač pa ima Avstrija še večjo idejo. Kristjanstvo uči: Ljubi bližnjega kakor sam sebe. Dozdaj se je to tolmačilo, ta bližnji sme biti, samo en edin človek, tega enega siromaka imamo, če med razbojniko pade, na osla posaditi in mu rane izprati. Ali celi narod, ta nij en človek, v narodu jih je mnogo, teh nij treba ljubiti. Stari Saksi so Slovane imenovali pse, Magjari pravijo: Slovan nij človek, in „windischer Hund“ še lahko vsak dan čuješ iz ust nemškega ali ponemčenega Štajerca.

To moderno barbarstvo odpraviti in narodno ravnopravnost v življenje spraviti je avstrijska nova ideja, in ta ideja je vsaj toliko in še več vredna, nego gola narodna ideja posilne ednojezične države. Za to novo idejo nove Avstrije goré tudi nekateri nemški katoličani v Avstriji in vsi slovanski narodi in Rumuni. Protivijo se tej ideji oni Nemci, ki hočejo — „ein einzig selig machendes deutsches Reich bis zur Adria“, in pa Magjari.

Ali siromaki Magjari, gospodarstveno, znanstveno, rodbinsko: trikrat siromaki Magjari! on dan ko avstrijska ideja in Češka krona pade, so oni postopljani v slovanskem morji, kar naj Andrasiju in Deakovecem njihovo inoš vsak dan, kadar vstanejo glasno pove, dokler se ne spamete.

Avstrijska ideja pripravljena po naslednjih tridesetletne vojske, osnovana v pragmatični sankciji 1713, poimenovana v avstrijskem cesarstvu 1804, bila je v življenje prisiljena l. 1866 v praškem miru, ko so dežele habsburške monarhije bile iz „Reicha“ pahnene in še posebno l. 1871 18. januarja, ko je bilo prusko nemško cesarstvo ustanovljeno. Ta ideja je jasna, ker ravno Avstrija ima mnogo različnih narodov, ki jih ima vse braniti in jim vsem pravico deliti, če hoče biti država, to je politična družba z mečem in s pravico v roki. Če pa tega namena Avstrija izpolnovati neče, kak namen še jej potem ostane? Nij li potem le dekla, ki smeti zmata in rožice trosi, da bi Pruska gospa po lepi cesti se sprehajala do Adrije?

Gospodje podiralci češke krone! kličem Vas na dušno borbo, povejte mi, nij li ta ideja Avstrije ideja svobode, pravice, državne moči in obstanka Avstrije. Larvo z lic, merimo si patrijo-

tizem, merimo si pravico in svobodo, pogledjmo, na kateri strani je laž, na kateri resnica!

Kako delajo hrvatski magjaroni.

Dunajski „Wanderer“ prinaša štiri denuncijantovske „promemorije“, katere je grofu Lonyay-u izročil Vakanović, da bi z grdimi, izmišljenimi lažmi očrnil narodno stranko. Prva „spomenica“ govori o prihodu Čehov Skrejšovskega in Olive v Zagreb in pripoveduje, da so 21. aprila ob 9 zvečer pri Krestiču zbrali se z Olivo in Skrejšovskim gospodje: Vončina, Mažuranić, grof A. Nugent, Ivan Kukuljević, Miškatović, dr. Makaneć, Jakić, dr. Kopač, J. Špun, dr. Hofman in Mazzura. Mazzura bi bil perovodja in bral neko francosko pismo grofa Clam-Martinića v katerem ta pozivlje Hrvate, naj delajo zločno s Čehi in naj gledajo, da pride Košut v svojo domovino nazaj. Vse to, pravi denuncijacija, je bilo sprejeto.

Druga spomenica govori o Črnogoreu Matanoviću in njegovem delovanju v Zagrebu. Ta je prišel — pravi Vakanović — iz Rusije, v Zagrebu stanoval pri „caru“, bil večkrat pri Mrazoviću, kder je bila ena konferenca, koje so se udeležili Rački, Vončina, Miškatović in Mazzura. Pri tej konferenci je črnogorski državnik vprašal narodnjake, kako bi oni podpirali jugoslovansko revolucijo, katero s pomočjo Rusije prične Srbija in Črna gora. Vončina je odgovoril, da narodna stranka v zdanjem položju ne more z orožjem pomagati slovanskim bratom, ali bode na to delala, da monarhija neutralna ostane. V ta namen bode vezala se s Čehi in če na Hrvatskem do vlade pride, novo opozicijo naredila si, katero bode od vlade podpirala. Sicer bi pa upor duševno in materijalno podpirala. Vse to je bilo protokolirano, en protokol je vzel Matanović enega spravil Mrazović. — V isti seji je bral Matanović pismo urednika „Golosa“, v katerem se od slovanskega komiteta v Peterburgu ponuja denar za en revolucijski jugoslovanski časnik. Dr. Makaneć so obljubili za uredovanje pregovoriti. — Dalje je v tej seji Matanović v imenu ruskega ministra Tolstojca ponujal ruske redove za Strosmajerja, Račkoga in Mrazovića, a vsi trije so odbili, rekši da bi to v zdanjem času za narodno stvar več škodovalo.

Tretja teh izmišljenih „spomenic“ govori o skrivni seji, ki je bila pri Vončini. Udeležili so se — pravi Vakanović — Vončina, Mrazović, Miškatović, Jakić, Šušaković, dr. Kopač in dr. Mazzura. Sklenilo se je Lonyay-u poročati, da se o

Košutu nij govorilo, da Oliva in Skrejšovsky nijsta bila iz političnih obzirav v Zagrebu. Pri tej priliki je Jakić vprašal: kaj bi narodna stranka storila, ako bi ogerska vlada dokaze v roko dobila o konferenci s Košutom. Na to se je sklenilo vse tajiti. Ob enem se je poslalo pismo Danielu Iranyi-u, v katerem se mu zahvala izreka za njegovo držanje in obeta, podpirati skrajno levico. — V isti seji se je bralo pismo advokata Ivica iz Zemuna, v katerem poroča, da je v granici pripravljen vse za upor.

Četrta spomenica pripoveduje, da je bil 21. pret. meseca zbor celega odbora in je Crnadak pokladal račun, iz katerega je razvidno, da je narodna stranka dobila posojila od češke živnostenske banke (60.000 gl., katere vrne, kadar na vlado pride), dalje od ruskih odborov in od srbške vlade vsega skupaj 193.260 gld. 70 kr. za volilno agitacijo.

Vse te promemorije, izmišljene od Raucha in Vakanovića, so prišle hrvatski nar. stranki v roke, in se objavljajo v „Wand.“, in drugih listih, da svet vidi, kako se vladni ljudje na Hrvatskem, moralne propalice, pred najgrjimi lažmi ne ustrašijo, da bi se ohranili na vladi, da bi si službe ohranili. Zdaj še le je jasno, kako je to, da je bil hrvatski zbor razpuščen, kje so krti, in kaki, ki so tiho rili. Proti takim korupcijam, proti tihim in zavrtnim klevetnikom in opravljevcem se mora Slovanstvo boriti.

Politični razgled.

Dunajski časnik „Wanderer“ in „Vaterland“ sta bila predvčeranjem konfiscirana, ker sta prinesla razkritja magjaronskih perfidij. Mi smo „Wanderer“-ja dobili in posneli konfiscirano stvar kakor jo objavljamo v tretjem članku. Praško državno pravdnistvo pa je bilo slučajno menj pridno, ker „Politik“ in „Pokrok“, katera smo denes prejeli, prinašata nekofiscirana isto stvar. Čudna pravica!

Češki študentje praškega vsučišča so poslali v Strasburg protest zoper to, da se udeležuje rektor Häfler, „grdilec našega Husa v imenu praške univerze pri pruski svečanosti. Tudi češko občinstvo bode protestovalo.

Dalmatinski poslanci, izdajalci federalistične zastave, posnemajo Črnetu in so izdali brošuro, v kateri opravičujejo svoje postopanje z enako nesrečo kakor Črne. — Med dalmatinskim narodom vlada velika razdraženost proti tem po-

sem se vaši potrpežljivosti. Take ljudi rodi samo naša Rusija. Naj bolj pametno bi bilo, da bi mu zavezali glavo s pisano ruto, pa posadili ga v izbo med predice, tam bi vendar kolikor že koristil. Sedaj pa ne samo zastoj je kruh, še svojo družino bode zares pognal po svetu. Meni se take ptice ne smilijo, to je gnjiloba, plesnoba na ruskem narodu. Če prej zginejo ti parasiti, bolje bode. Sedaj so nenevarni, še pred desetimi leti pa, ko je vlada dvorjanom dala na presojo kmetsko reformo, bila je povsodi le menjšina za osvobojenje z zemljo, in reforma se je uresničila v smislu menjšine le tū, ko je vlada stopila na njeno stran. Sedaj pa, ko se presoja reforma davkov, oglašajo se zemstva, kjer ima dvorjanstvo vse v rokah, eno za drugim, za obloženje z davkom vseh stanov, ne samo kmetskega kakor je bilo do sedaj. Dvorjanje so se spametovali, vidijo, da dokler bode kmet berač, bode tudi njim slabo, in sami pomagajo kmetu na noge. — Naša Rusija se sedaj čisti: mnogo smeti je še treba pomesti.“

Da bi se prepričal, kako globoko je izoran „liberalizem“ tega gospoda, rekel sem naravnost, da činovniška armada bi se tudi dala prišteti k smetem.

„Ne bodem vam ugovarjal,“ odgovoril je činovnik, „v Rusiji je tega blaga zares preveč. Celo to se ne da trditi, da bi bili činovniki odvadili sebe in drugih od ruskega nereda, čeravno

so pri nas nateknili uniformo malo da ne na mopse činovnikov.“

„A podkupnost?“ vprašam dalje.

„Dā, tudi ta se je ukoreninila pri nas. Vi ne mislite, da bom jaz opravičeval to zlo! Vendar, če pomislite, da so pri nas činovniki, ki dobivajo letne plače menj ko 50 r., in imajo shajati z njo, če pomislite dalje, da je sama vlada dajala take službe, kder se je skoraj oficijelno govorilo, da je plača mala, ker so stranski dohodki t. j. podkupi, če nazadnje pomislite, da pogostoma dajo ljudje bogati revežem činovnikom, in škode nij nikomur od takega podkupa ko morda vladi: vi morda ne boste sodili naših činovnikov preostro.“

Precej čudna je bila logika tega činovnika, kakor vidiš. Najin pogovor se je končal, ko ga je znanec iz drugega oddela povabil na igro.

Mlada prijateljca sta se poslavljala skoraj na vsaki postaji, česar nasledek je bil ta, da je Kostja še bolj molčal, Saša pa s tako živostjo pravil tolsti dami prijetne dogodbine iz okrožja ljubezni, da je njen smeh neprenehoma razlegal se po vagonu.

Čez sedem ur vožnje se je nazadnje pokazala rečica Kljazma in na griču stara stolica ruskih knezov — Vladimir.

Prihodnjič, ako bode prilika, pišem Ti o velikosti in prednosti Rusije, ter o — veliki bodočnosti naši.

Slovenska narodna banka.

VII.

V zadnjem članku sem nasvetoval: naj slovenska narodna banka svoj utemeljiteljni fond po vložnicah, na 10 gold. glasečih, sekupi. Utemeljiteljino predložil sem zavoljo tega tako nizko, ker sem prepričan bil, da se z večjim izneskom ne da lahko slovenski kapital v eno skupino zgomaditi. Vspeh v razpečanju akcij banke „Slovenije“, glasečih na 200 gold. je pa pokazal, da je mogoče slovenski kapital tudi po večjih izneskih skupljovati, ter je moje prepričanje o nemogočnosti tega popolnoma podrlo. To je vesela prikazen in neovrgljivo spričalo, da naš narod vendar ni tako siromašen, kakor se vidi.

Ker sem že enkrat začel o načrtu slovenske narodne banke pisati, kakoršno si jo jaz mislim, hočem s tem listkom svoje misli do kraja izpeljati. Poleg mojega mnenja bi najbolje kazalo, da se banknim vložnicam da značaj sreček, ki bi se perijodičnim žrebanjem amortizirale. Denar za amortizacijo naj bi se vzel od letnega banknega dobička. Izsrčkane vložnice naj bi se pa ne amortizirale samo po svoji nominalnej vrednosti 10 goldinarjev, ampak za nje naj bi se plačevali tudi zgoditki, prvi večji, slednji manjši, kakor je že pri lotriji navada. Brez navadnih obrestij naj bi se pa nobena vložnica ne izplačala. Tečajem nekih let izsrčkale in amortizirale

(Dalje v prilogi.)

slancem. Zlasti iz Boke beremo več dopisov v „Črnogorec“ in „Pančevcu“, ki obsejajo ono neslovansko dejanje.

Volilno gibanje se je začelo tudi na Oger-skem. Srbi so se zedinili že v programu, isto tako Slovaki, in Rumuni. Ker so ti vsi po številu močnejši nego Magjari, bode stranka teh narodnosti vedno rastla in bode gotovo že v prihodnjem zboru zdatno močnejša nego je bila dozdaj. Posebno ako krepki Rumuni puste svoj dozdanji pasivni upor in poskusijo voliti, ter ako Slovaki, vsak nekoliko svojih poslancev izbero (dozdaj niso imeli nobenega, ker njih Pavliny je bil voljen od Srbov) — bode stranka federalizma v monarhiji zdatno močnejša.

V Strasburgu obhajajo Prusi in prusaki ustanovitev nove nemške univerze. Deputacij je prišlo od vseh nemških krajev in kotov mnogo, tudi iz Avstrije. Znamenito je, da se posebno šopirijo pri tej svečanosti generali in višji vojaki. Nemški listi govore o tej slavnosti, katere se baš Elsassci in Strasburžani ne udeležujejo, jako sentimentalno: kako nemška mati Germanija objemlje staro nemško Alzacijo, kako jej hoče rane, katere jej je v zadnji vojni udarila, zaceliti itd. Avstrijsko-ustavaški časniki s posebnim zadovoljstvom poudarjajo, da so bila avstrijska pozdravila posebno „navdušeno“ sprejeta od pruskih generalov. To menda pomenja, da bi Prusi kmalu tudi nas radi s svojo sredovečno pravico v objetje vzeli, katero pa je veliki večini Avstrijcev baš tako ostudno, kakor Elsasscem, katerim pruska zaljubljenost v nje mrzi kolikor je mogoče. Strasburžani so svoje nemške simpatije s tem dokazali, da so — kakor novejši telegram poroča — nemške študente s tepežem napali, in pruski ulani so posvetili kulturno ustanovo s tem, da so na domačine sablje potegnili in kri prelivali.

Razne stvari.

* (Občna slovenska banka) se snuje. Več povemo, kadar bode stvar dognana.

* (Slovenska agitacija na Koroškem.) Dunajsko-pruskemu listu „Deutsche Ztg.“ se iz Plajberka piše tožba, da slovenska agitacija na Koroškem jako raste, da je že prosti kmetič tako „aroganten(!)“ da terja sprejem slovenskih vlog in pisem pri uradu, da se širi slovenstvo posebno v junski dolini ter da so zlasti duhovniki delavni. — Bog daj da bi istina bila.

* (Izlet v Ptuj.) 2. t. m. so mariborski gimnazijalci napravili izlet v Ptuj, kjer so bili prijazno sprejeti od gospodov dr. Gregorič in Wegscheider v imenu ptujske čitalnice, ki je o

tej priliki zvečer napravila veselico, katero so s svojo nazočnostjo počestili mnogi rodoljubi iz Ptuja in okolice, tako da so bile prostornosti čitalnice z občinstvom prenapolnene. Med vnanimi udi ptujske čitalnice, ki so k tej veselici prišli, gre imenovati posebno gospoda Božidara Raiča, katerega znana izvrstna zgovornost je mladino burno navdušila za delovanje v blagor našega tlačenege naroda. Neredov, kakor smo jih pri izletih nemške in nemškutarske mladine navajeni, ni bilo videti. Skoz in skoz dostojno so se razveseljevali vrli mladeniči in zvečer boginji Terpsihori dolžen dar (ne pozabivši Baccha in Gambirina) prinesli, dokler jih ni ura, o kateri vlak v Maribor hodi, opomnila na dolžna resna opravila. Izmed profesorjev mariborske gimnazije sta bila došla gospoda Pajk in Valenčak v Ptuj.

* (Slavnost v spomin Petra Velikega) kot ustanovnika ruske velikosti, se bode kakor znano obhajali 11. junija. Za to svečanost se delajo v obeh glavnih mestih v Peterburgu in v Moskvi velikanske priprave. Dne 11. junija (po ruski 30. maja) bode dve sto let kar se je obnovitelj največje slovanske države in zakladatelj današnje ruske politične moči rodil. V Moskvi bode ta dan velika politehnična razstava. Ob enem se bode ta dan odprlo več dobrodelnih in kulturnih zavodov.

* (Slovenskim mladeničem) vojakom in junakom priporočamo novo knjižico, kateri je naslov: „Poljna služba, raztreseni red, nova puška, in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček (besedi vojne terminologije) S 7 podobami. Spisal in založil Andrej Komel c. kr. nadporočnik pri 7. peš-polku bar. Maroičiču. V Celovcu 1872. Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohorja.“ Ta slovenska knjiga naj si naroči in naj jo preštudira vsak domobranec — in kdor more še biti. Hvaležnost g. pisatelju, ki jo je nam dal, izkažemo ako jo kupujemo in rabimo. Dobi se pri pisatelju samemu za 35 kr. Kdor je torej rabi, naj se pri njem v Celovcu naroči. Dobro bi pač bilo, da bi jo pisatelj dal tudi v knjigotržnice. Obseg knjige je ta-le: I. oddelek. Slovensko-nemški in nemško-slovenski rečnik (Sammlung slowenisch-deutscher und deutsch-slowenischer Wörter). 1. uvod (Einleitung) — o boji (vom Kriege) — o hođu (vom Marsche) — pratež (Marsch der Trainkolone). — 2. prevozi na železnici (Eisenbahntransporte) — prevozi na vozeh (Wagentransporte) — prevozi na vodi (Wassertransporte). 3. Tabor in kantonirenga (Lager und Kantonirung), uredenje taborja (Einrichtung des Lagers) — zadržanje v tabori (Lagerverhaltung). 4. Naznanilna služba (Nachrichtendienst). 5.

5. Patrole (Patrollen) Streif-Kommanden. 6. Služba varnosti (Sicherheitsdienst) — v hođu (auf Vormärschen) — v hođu nazaj (Sicherheitsdienst auf Rückmärschen) — v hođu nastran (Sicherheitsdienst auf Seitenmärschen). 7. Predposti (Vorposten). II. oddelek. 1. Raztreseni red (Zerstreute Fechtart). 2. Branjenje in napad enega mesta (Vertheidigung und Angriff einer Stellung, eines Hauses, einer Ortschaft, eines Waldes etc.). Pridevek: popis nove puške (Beschreibung des Werndl-Gewehres.

* (Rojanska čitalnica) napravi 12. t. m. besedo z igro: „Ženin od glada.“ Ker je to prva beseda maja meseca, se je nadejati jako lepega večera, zlasti, ker se obeta veselico z umetnimi ognji olepšati. — Uljudno vabi vse čestite ude odbor.

* (Prosim malo ognja!) Ko je te dni šel železnični vlak od Pilnikova v Trutnovo, postavi se nek kmet na železniške šine in že od daleč začne mahati mašinistu. Mašinist boječ se kake nesreče, vstavi in vpraša kmeta, kaj je. „Tabak mi je ugasnil, ognja nemam ni kresila, pa sem videl, da se pri vas tako kadi, in sem rekel: kaj bi vas ne prosil. Prosim malo ognja.“ — „Stopite sem gori, pa dobite ognja“ pravi mašinist; kmet stopi gori, mašinist požene in na prvi veliki staciji kmetskega humorista v zapor odda.

* (Iz kranjskega deželnege odbora 26. aprila.) Plačilu učitelja ljudske šole v Breznicih je deželni odbor dovolil iz normalnega šolskega zaklada letni donesek 100 gold. od l. 1874. začeti. — Ker c. kr. ministerstvo za grajenje Save pri „Gorenji Savi“ vstric Kranja ni nobene podpore dovolilo, se je deželni odbor obrnil na c. kr. okrajno glavarstvo v Kranji, da ono z dotičnimi vasm, katerim Sava škodo dela, o tej zadevi obravnava in dogovori: koliko dela in stroškov bi na-se vzeli. (Nov.)

* (Kozavih ovac v Istri), zavoljo katerih so kranjske ovce ondi zaprte, je po dopisu c. kr. tržaske vlade od 24. aprila čedalje manj. Po zadnji preiskavi so našli v isterskem Črnem vrhu (Vertineglia) le 3 hudó kozave ovce, ki so se pa koj pobile in zakopale; v Jelovcah je zdaj le še ena sama bolna. Po takem je pričakovati, da bode kmalu konec bolezn in zaprtiji.

* (Tolovajstvo.) Posestnik Grašič iz Rosvajna blizu Maribora je šel oni teden v Ptuj zaradi neke kupčije. Na potu se mu pridružita dva moža in gresta blizu do Ptuja z njim. Ko pa se bližajo vsi trije Ptuj, napade eden Grašiča in ga tako dolgo davi, da se ni več zavedel. Ko zopet k sebi pride Grašič, ne vidi nobenega onih dveh tolovajev več in ob enem zapazi, da je ob denar, ki ga je pri sebi imel (105 gld.), prišel.

bi se vse bankne vloznice, in banka bi prišla na ta način na zadnje do lastnega fonda. Lastnik tega fonda bi bil slovenski narod. — Kdo bi pa s tem fondom upravljal, ali z drugimi besedami: Kdo bi bankna opravila vodil? — Odgovor: Odbor slovenskega denarnega, ali če se hoče raje reči, kupčijsko-obrtnijskega zbora, ki bi se vsako leto po enkrat ali makar tudi po večkrat v Ljubljani zbral. Glavni zbor bi imel račune izpiti; ustanoviti, kaj se ima z banknim dobičkom storiti; nasvetovati, na katero stran naj bankni odbor posebno svoje delovanje obrne, novi odbor voliti, in kar je še več drugih administrativnih opravkov. V kupčijsko-obrtnijski zbor naj bi imel pravico priti, nasvete predlagati in glasovati vsak slovenski trgovec in obrtnik, ki je kot takšen v trgovinske komori vpisan. Ker moj namen ni formalna pravila za slovensko narodno banko spisati, nego samo vodilne misli o njenem ustroju načrtati, se v notranjo osnovo banke ne morem spuščati.

Glavni namen slovenske narodne banke naj bi bil v prvi vrsti ta, da bi našim obrtnikom in trgovcem kredit in kapital dajala, in sicer po kolikor mogoče najnižji ceni. To bi tudi storiti mogla, ker razen upravnih stroškov, ne bi imela nobenih drugih stroškov, kajti njej ne bi bilo

treba nikomu obrestov, nikomu dividende plačevati. Njen dobiček naj bi imeli naši obrtniki in naši trgovci v cenem kapitalu in kreditu. Nadalje bi jaz tudi še to načelo zagovarjal, da banka ne vlaga svoje denarne zalike v državne papirje, ampak v papirje privatnih kupčijskih in obrtnijskih podjetij. Prepričanje, da imajo pravilni kupčijski in obrtnijski papirji večjo sigurnost in lepšo bodočnost, nego državni, to prepričanje utrjuje se od dne do dne bolj. Zgubitke, ki so v kupčijskih in obrtnijskih podjetjih zmerom mogoči, naj bi banka pri kakšnej zavarovalnici zavarovala. Na Angležkem so celo take zavarovalnice, pri katerih morejo banke ves svoj imetek in svoj obstanek zavarovati.

Od kar se je slovenski narod zavedel in svoje posebno individualno življenje živeti začel, pa do današnjega dneva, razvijalo se je njegovo narodno preporočenje po tej-le lestvici: Naj prej iskali so slovenski rodoljubi slovenski pismeni jezik. Našli so ga zlasti v narodnem literarnem blagu. Prvi umetni slovstveni proizvodi so bile pesmice. V njih najdemo obupne zdihljive tlačenega naroda. Iz poezije stopili smo v prozo. Masa naroda začela se je zlasti po časopisih podučevati, izobraževati, vzdigovati in k narodnemu samostalnemu življenju buditi. V ta namen osno-

vale so se razne literarne družbe. Denes je literarno delovanje posebno na to obrneno, da se znanosti popularizujejo, ter da se naš narod čem dalje bolj organizuje v borbi za svojo narodnost. Naši rodoljubi morejo s ponosom na vzpoh svojega delovanja pokazati: oni so peljali naš narod v politično areno, in zmaga je bila na njegovi strani. Zadnjič poprijeli so se naši rodoljubi narodnega gospodarstva založnice, hranilnice, akcijska društva in banke začele so se snovati. Značaj našega naroda: njegova treznost, delavnost in prožnost so nam poročila, da bo tudi na tem polji uspeh na njegovi strani. Z gojenjem narodnega gospodarstva polagamo zadnji kamen na zgradbo našega narodnega doma. Če smo si vedeli in znali svojo narodnost rešiti, vedeli in znali bomo tudi svoj imetnik ptuje hlastne roke obraniti. Z osnovanjem denarnih zavodov stopili smo, kakor se reče, v sredo življenja. Kdor je še pred kratkim hotel našemu narodu posebe koristiti, išel je med učitelje, sel se na katedro, ter iz nje sejal v mladež besede budilne in podučilne. Vsi drugi društveni krogi so bili več ali manj odtisnjeni od enakega rodoljubnega delovanja. To se je preobrnilo. Denes more vsakter v svojem poklicu, v svojem delokrogu narodu koristiti, kajti Slovenec si je s časom vse delokroge odprl. —p.

* (Izpraznene službe.) V okrožji c. k. finančnega vodstva v Trstu je izpraznenih več služeb davkarskih oficijalov (700, 600, 500 gl.); prošnje v treh tednih c. k. finančnemu vodstvu v Trstu.

* (Izpred državne sodnije.) 29. aprila je bila pri dunajski državni sodnji razglašena rzsodba v pravadh kranjskega deželnega odbora z mestnim odborom ljubljanskim in mestnim zastopom tržaškim. Ljubljanski mestni odbor je proti deželnemu odboru kranjskemu tožil zaradi stroškov za ljubljanske bolnike v deželni bolnišnici in je hotel, naj deželni odbor nazaj da oni denar, katerega je mesto plačalo za ljubljanske bolnike od l. 1851. do 1865. čez svoto, ki nastane, ako se računa za vsakega bolnika 52 i pol kr. na dan. (Plačevalo je mesto namreč po 60 kr.) Državna sodnija je rzsodila, da se ono, kar je mesto plačalo pred vloženo tožbo t. j. pred letom 1866), ne more nazaj dati, v bodoče pa bode mesto plačevalo za enega bolnika samo po 52 i pol kr. na dan. — Pravdi med kranjskim deželnim odborom in tržaškim mestnim zastopom je bil predmet zabtevanje Trsta, naj Kranjska plača 5960 gl. 6 kr. za kranjske najdence v Trstu. Deželni odbor kranjski se je branil plačati to svoto rekoč, da plačuje samo za one kranjske najdence, ki so v porodnišnici tržaški bili rojeni, ta svota pa je namenjena za take, ki so zunaj porodnišnice na svet prišli. Državna sodnija je Kranjsko obsodila na plačanje terjatve Trsta. Zastopnik kranjske dežele v teh pravadh je bil dr. Costa. — Čitamo, da misli Trst Kranjsko vnovič tožiti zaradi neplačanih 333.000 gl. najdeniških stroškov.

* (Parki in drevoredi) so v nekaterih mestih posebno priljubljen predmet za razdirateljnost. Kakor mnogokrat čitamo, da so graške zasedbe bile poškovane, tako je bilo ta teden tudi v Mariboru v novozasajenem parku in v novih drevoredih mnogo drago plačanih dreves in grmov pokončanih. Društvo za olepšanje mesta Maribora je razpisalo 50 gld. nagrade za tistega, ki hudobne poškovance najde in oznani sodišču.

* (V Trstu) se je naposled vendar ustanovilo nemško ustavoverno društvo. Kakor reklamirajo Lahi Trst za Italijo, tako bodo ti ustavoverci skušali tla za prusizem pripravljati.

* (Za slovenske ljudske šole) je spisal neutrudno marljivi pisatelj, ljutomerski nadučitelj g. Jan. Lapajne novo dobro slovensko knjigo „Geometrija ali merstvo.“ Dobi se pri g. Milicu v Ljubljani za 30 kr.

* (Rusija) misli, kakor „Narodni listy“ poročajo, v Pragi ustanoviti lasten konzulat.

* („Novice“) smo bili namerili na miru pustiti, naj regljajo po svoje kar hotè, ker izobraženi Slovenci tako vedó, kaj in kako je med nami. Na zadnje njih nepotrebnosti in nevednosti nijsmo niti odgovarjali, največ zaradi tega, ker nam premnogi rodoljubi pišejo: „bodimo pametnejši in pustimo prepri.“ To smo storili in ne odgovarjali. Ali zdaj zopet v fingiranem dopisu iz Tominskega navaljujejo na „Slovenski Narod.“ Tudi to bi prezrli, osobito v tem nevarnem času nemškega nasilstva, kadar bi vendar baš ti stari morali „zmerno“ preudariti, kako nepotreben je njih zadir v domači hiši, katerega baš oni ne mogó pustiti. Ali če vidimo, da „Novice“ indirektno tu Winklerja zagovarjajo, kateri je zaupnico Črnetu skoval in podpisati dal, (v kateri zaupnici Winkler slovensko neslogo dela nevednim tominskim Slovencem pripovedovaje, da „kranjski poslanci ne vedo zdaj za svoje zavezničke, goriške Slovence, da vidijo le lastno deželo“) — potem nečemo molčati. To je globok razdor, nošen v našo vseslovensko — ne osobno — sveto stvar. Isto tako je vsega in največjega stigmatiziranja vreden greh, ako „noviški“ potroni na istem mestu pridigujejo slovensko neslogo, kder pomenljivo kažejo, da „trojica, katera iz Kranjskega prišedši“ je delavna v Gorici, in zato, ker je iz Kranjskega, nij opravičena delati tako kot vsak goriški Slovenec!! To je zopet ono čudno „domačinstvo“!

Torej ne samo v Ljubljani, temuč povsod naj mora, po „noviško“, Slovenec, predno sme z vso energijo delati za svoj slovenski in slovanski rod, dokazati, kje so mu bile stavljenе kozé, v katerem po švabski sili razdeljenem kosu Slovenije je zagledal luč naše reve in nadloge?

Gospodarske stvari.

Vinotrštvo.

Od vseh strani dobajajo ugodna sporočila, da se v vinogradih prav lepo kaže. Strah vinorejcev, da je huda zima škodovala trsu, se ni uresničil, samo tu pa tam po ravninah so rahlejši trsi pozebli, sicer pa še taka oka poganjajo, o katerih so vincarji sami slutili, da so posušena. Na Hrvatskem se v nekaterih krajih prva kop ni dala opravljati, ker je delavcev pomanjkovalo, trs pa je za 14 dni preje, nego v družih letih začel poganjati. O sv. Filipu (1. maja) se je videlo lepo zeleno od ene gorice do druge in začenja se že z drugo kopjo. Če bode vreme tako ugodno ostalo, kakor do zdaj, imamo pričakovati izvrstno vinsko letino, tem gotovejše, ker se letos prikaže komet (repata zvezda) in so do zdaj še vsa kometna leta se odlikovala s posebno žlahno vinsko kapljico, postavim 1861. Vinorejci se tedaj prihoda kometa nič ne bojimo, ako se tudi naši zemlji še tako bliža ali jo celo prekriža, da nam le podari dobro letino.

Akoravno pa v vinogradih povsod dobro kaže, vendar cene vin ne pojemajo, temuč se še povikšujejo in je vinotrštvo sploh prav živahno.

V Ptuiji bila je konec marca dražba starin in se je prodavala 1867 ljutomersčina po 16 gld. avstr. vedro, 1868 po 18 gld., 1865 po 19 gld., 1863 pa celó po 33 gld. V Ormuži tirja grajščina za 1871 12 do 14 gld. za vedro.

Južno-tirolska vina so po 5—8 gld. V Veršcu po 6 gld.

Na Francoskem, kjer jako lepo kaže, se bojé, da ne bi trsne bolezni na novo začele razsajati. Zoper trsni plesnjivec (oidium), ki je o svojem času neizmerno škode napravil na Francoskem in Laškem, se da pomagati z žveplanjem trsov in grozdja. Pa v poslednjih letih se je v južnem Francoskem prikazala skoro še bujša bolezen na lesu trsja, vsled katere spomladi, ko so vinogradi že zeleni, trsi začenjajo hirati in se v kratkem času posušé. To strašno bolezen, katera je lani in predlanskem na južnem Francoskem mnogo vinogradov v najboljših legah pokončala, uzročujejo neke male gljivice (Phylloxera vastatrix), ki se neizmerno hitro množé, vse koreninice oblegajo ter trsu ves sok izpijejo. Zoper tega ljuatega sovražnika trsu do zdaj še nij najdena nobena pomoč. Ker se vsako leto na milijone trsnih sadežev izvaža iz Francoskega v vse dežele, se je bati, da ne bi se tudi te gljivice povsod raztrošale in zato je Švicarsko prepovedalo uvažanje trsov iz Francoskega in tudi pri nas so se posvarjali vinorejci, da ne bi svojih sadežev iz Francoskega si naročevali.

J. V.

— Ljudska banka na Goriškem. „Soča“ piše: Mi smo že večkrat poudarjali važnost in potrebo ljudske banke za Goriško; razpravljali smo to reč temeljito in čitateljem podali tudi kratak načrt banke v 3. številki „Soče.“ Nij treba tedaj, da to reč na tem mestu ponavljamo; a samo to naznanjamo denes našim čitateljem, da se bode naša misel, naša želja morda že v kratkem uresničila in da je v ta namen že storjen prvi korak. G. dež. glavar grof Coronini razposlal je sledeče vabilo na vse odlične možake cele kronovine. „P. T. gospod! Da bi se v okom prišlo denarni stiski, ki ovira napredek in razvitek trgovstva in obrtnije v naši krasni in s pridelki obdarjeni deželi, sklenilo se je osnovati društvo, imenovano „ljudska banka“, katera bode imela dvojni namen: 1) našim malim obrtnikom, delalcem in drugim manje premožnim ljudem dajati priložnost, da si po malih tedenskih ali mesečnih vlogah sčasoma prihranijo od leta

do leta rastoč kapital in 2) posojevati male in večje zneske, po dobrih pogojih in nizkih obrestih takim udom, kateri hočejo svojo kupčijo ali obitnijo zboljšati in pomnožiti in takim, ki so v denarnih zadregah. Ta banka bode toliko večje dobičke prinašala svojim udom, ker se bodo v oskrbniški odbor volili samo častni brezplačni odborniki, in ker se bode za oskrbnišтво prav malo denarja potrosilo. Ker je taka ljudska banka edini pripomoček, da se zboljša in pomnoži domača obrtnija in trgovstvo in da se tudi po zdravem načelu delalski stan na boljšo stopinjo povzdigne, se nadejamo, da ne boste odrekli tudi Vi, čestiti gospod, Vaše pomoči pri osnovi omenjenega zavoda. Vabimo Vas tedaj, da se udeležite posvetovanja, ki bode 2. maja t. l. ob 11. uri zjutraj v deželni dvorani. V Gorici, 23. aprila 1872.

Za osnovalni odbor: Coronini.

Tržne cene.

V Trstu. Pšenica 6 gld. 20 kr. — 8 gld. 65 kr., rž 5 gl. 50 kr. — 6 gl., turšica 5 gl. — 6 gld. 10 kr., ječmen 4 gld. 50 kr. — 5 gld., oves 2 gld. 25 kr. — 2 gld. 90 kr., fižol 5 gld. — 9 gld., bob 6 gld., leča 5 gld. — 10 gld. 50 kr., loj (cent) 28 gld., maslo 48 gld. — 55 gld., slive 10 gld. — 11 gld. 50 kr., cunje 10 gld. — 13 gld. 50 kr., knoper 5 gld. — 15 gld.

V Ljubljani. Pšenica 6 gld. 60 kr., rž 4 gld. 40 kr., ječmen 3 gld. 50 kr., oves 2 gld. 20 kr., ajda 4 gld., turšica 4 gld. 30 kr., krompir (vagan) 2 gl. 90 kr., leča 6 gld., grah 6 gl. fižol 6 gld. 10 kr., maslo 56 kr., špeh 38 kr., seno 1 gld. 30 kr., slama 1 gld. 10 kr., drva (22") sežen, 4 gld. 70 kr. — 6 gld. 40 kr.

V Mariboru. Pšenica 6 gld. 50 kr., rž 4 gld. 20 kr., ječmen 3 gld. 70 kr., oves 2 gld. 30 kr., turšica 4 gld. 10 kr., ajda 3 gld. 40 kr., proso 3 gld. 60 kr.

V Celji. Pšenica 6 gld. 80 kr., oves 2 gl. 30 kr., turšica 4 gld. 20 kr.

V Ptuiji. Pšenica 6 gld. 20 kr., rž 4 gld., ječmen 3 gld. 30 kr., oves 2 gld., turšica 4 gld. 10 kr., ajda 3 gld. 20 kr.

Pri g. R. Milicu v Ljubljani dobiva se nova slov. šolska knjižica

„Geometrija ali merstvo.“

za slovenske ljudske šole. Spisal (82—2) **Janex Lapajne,** nadučitelj v Ljutomeru.

Ta šolska knjiga s 95 slikami je prav umevno pisana ter obsega na 84 straneh v mali osmerki vse važnejše oddelke geometrije, na kratko razložene. V dodatku ima dva praktična spisa o „metrični meri“ in „risanju“.

Priporočuje se ta knjižica vsem slovenskim učiteljem in učencem ljudskih in tudi nižih srednjih šol. — Velja trdno vezana 30 kr.

Izvrstno izdelano blago.

Vsake baže revolverji 7 m/m, 9 m/m, 12 m/m, in tudi vsake baže puške, ki se od zadaj in od spredaj nabijajo ali bašejo, **tercerole** (pištole), **samokresi** se po najnižji fabriški ceni s poštnim povzetjem (nachnahme) dobivajo pri podpisnem izdelovalcu. (68—2)

Matej Soršak,

v Kropi na Gorenjskem. (Kropp, Oberkrain.)

Že enoindvajset let obstoječa

zdravilna kopel v mrzli vodi St. Radegund

na Štajerskem, dve uri od železnične štacije Gradec sprejemlje vsak čas bolnike. Plačnje so za stanovanje s posteljno opremo, kopeljo, zajutrkom, obedom in večerjo, sobo in kopeljsko postrežbo 14 do 15 gld. na teden. Natanjnejši v hišnem redu (hausordnung), kateri se pošlje, ako kdo želi. Pošta in telegraf je na tem kraju.

Med. in Chir. Dr. Nowy,
vodja zavoda.

(86—1)

Odprednje poslovanja.

Dovoljujem si naznaniti čestitemu občinstvu, da posle umrlega gospoda Avgusta Thielu kot svoje dalje opravljam.

V dolgi dobi, ko sem pri gospodu Thielu v delu stal, se mi je od strani občinstva toliko zaupanja skazovalo, da se prijetno obdolženega čutim, popred za to se zahvaliti. Naj bi mi to zaupanje tudi v prihodnje ohranjeno ostalo.

Ker imam čast, že nad osem let s tukajšnjim občinstvom občevariti, poznam natanko njegove potrebe in prosim, naj se sprejme zagotovilo, da se bodem vedno trudil, zadovoljiti željam svojih čestitih prejemnikov z naglo postrežbo, dobrim delom in nizko ceno.

Ob enem priporočam svojo novo sortirano zalogo **zlatega, srebrnega in kinosrebrnega blaga** v najnovejši fazoni.

Staro zlato in srebro se kupuje in zamenjuje.

V Mariboru, 13. aprila 1872.

Henrik Schön,

juvelir, zlatar in srebrnar.

Spodnja gosposka ulica, Eisels-ova hiša.

G. Schmidl & Comp.

v poštni ulici št. 36, (v hiši gosp. Jožefa Hummerja)

CELJI.

Priporočujemo po nizkih cenah svojo dobro sortirano zalogo **suknenega, kurentnega, manufakturnega in modernega blaga.**

Dalje imajo imenovani veliko zalogo **prav ameriških šivalnih mašin,**

in sicer

Howe-ove mašine za krojače, čevljarje, sedlarje in klobučarje, dalje najbolj slovečo Singerjevo mašino za rabo rodovnam, tako kakor praktične ročne šivalne ma-

šine, ki delajo na eno in dve niti po jako dober kup postavljenih cenah.

Garancija se daje za 3 leta.

(73—3)

Prodajanje v mesečnih obrokih dopustljivo.

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Kohlmarkt 4,

(56—17)

emitira

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste sreček in se smejo te sestave že za to k najbolj korisnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobiteke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovcih

užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. 1860letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobitek gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 3 srečke:

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningensko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južnonemške velj.

Zunanja naročila se promptno in tudi za povzetek store. — Vzdigatveni listi se po vsaki vzdigatvi franko — gratis razpošiljajo.

V hudih bolečinah

zdraveče in krepčajoče.

Gospoda dvornega zalagarja Jan. Hoff-a centralna zaloga na Dunaji, Kärntnering, 11.

Dunaj, 26. februarja 1872. Čutim se v imenu svoje matere dolžnega, svojo srčno zahvalo javno izreči. — Ker je moja mati skoz 5 mesecev od hudega kašlja in vednega zasliženja zelo trpinčena bila, in po zdravlilih še bolj oslabela, smo iskali pomoči v Vašem **sladoizlečnem zdravilnem pivu**, katero je že pri použitju tretje steklenice pomagalo in v 4 tednih je bila moja mati v sedemdesetem letu popolnem zdrava. Še enkrat se zahvali

Charlotte Schönthal.

Reka, 26. februarja 1872. Ker sem pri gospodu Frankoviču Vašo **izvrstno čokolado** pokusila, Vas prosim s temi vrstami, da mi s poštnim povzetkom pet funtov **sladove zdravilne čokolade** najbrže pošljete.

Marie Scarpa Bruk.

Viškov, 26. februarja 1872. Prosim da mi pošljete s pošto 2 **skatli sladočokoladnega prahu za otroke** in sicer kot zdravilo proti driski, s poštnim povzetkom.

Th. Kadruvzka, c. k. državnega pravdnika namestnik.

Jimramov, 28. februarja 1872. Prosim da mi po pošti s povzetkom en funt prve sorte **Vaše izvrstne sladove zdravilne čokolade**, dalje 4 kartone **prvih sladovih bonbonov** dobre sorte pošljete.

Jakob Skutezky.

Svarilo pred kaženjem in ponarejanjem. Sladoizleček je v steklenicah z metalnim kapsulnim zaporom, na katerem se kakor na vseh shrambicah mojih pravih sladovih fabrikatov firma Janez Hoff nahaja.

V Ljubljani pravo samo pri gospodu Martinu Golobu.

V Ljubi: Ant. Déperis.

(50—10)

Spielwaaren & Gesellschaftsspiele

Es ist gefordert für jedes Kind, ob jung oder alt, ob reich oder arm; man findet in Wien kein zweites Geschäft, wo eine derartig mannigfache Auswahl wäre und zu solch billigen Preisen verkauft wird. Verschiedene interessante wissenschaftliche Spiele für die Schuljugend, so auch eine immense Auswahl von neuen interessanten Gesellschaftsspielen für Kinder jedes Alters etc. etc.

Prachtvoll gefüllte Büchsen, 1 Stück fr. 30, 50, 80, fl. 1, 2, 3, 4.
5 gefüllte Büchsen, 1 Stück fr. 10, 20, 30, 40, 50, 80, fl. 1, 2.
Mechanische Laufgruppen mit Stimme, bewegen Kopf, Hände und Füße. 1 Stück fr. 70, 90, fl. 1, 20.
Vetro und Tombola-Spiele, zu fr. 20, 30, 50, 80.
Hammer und Glocke, fr. 10, 20, 30.
Domino, fr. 20, 30, 50, 80.
Schach jein mit Figuren, fl. 1, 30, 1, 50, 2.
Koch, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 80.
Geräuschspiele, fr. 20, 30, 40, 60, 80, fl. 1.
Pan äfön, fr. 20, 40, 60, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
Ruhenspiele, fr. 30, 60, 70, 90, fl. 1, 20, 2.
Arbeits-Spielchen, fr. 60, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
Pianos, zu fr. 1, 50, 2, 3, 4.

Po ainen, Trompeten, Trommeln, Violinen, Clarinetten, Melodien, Tubelladspfeifen, Harmonikas, Glockenspiele und andere Instrumente sehr billig.
Spielwaaren für unverständige Kinder, aus Naupel oder Naupel, fr. 15, 25, 30, 50.
Berühmte Tiere auf Balg, fr. 5, 10, 20 bis fl. 1.
Tiere, ganz natürlich angefüllt, 50 fr., fl. 1 bis fl. 2.
Andere Spielfächer in 1000facher Auswahl, 10 fr. bis fl. 4.
Gesellschaftsspiele von 30, 50 fr. bis fl. 2.
Kleine Bilderbücher, für Mädchen, mit oder ohne Text, 1 Stück fr. 10, 15, 25, 45, 65, 80, fl. 1.

Ohne jeden Unterricht können Kinder (spielend) lesen lernen durch die neuen Teje- und Bildertafeln. 1 Stück fl. 1.
Spielend kann man den Kindern verschiedene Handarbeiten lernen durch die neuen Arbeitshefte, 1 Stück 80 fr., fl. 1, 20, 2, 3.
Globulle, das Stück fr. 50, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
Laterna magica, genannt Rauber-Paterne, der angenehmste Unterhalt für Jung und Alt, 1 Stück mit 12 Bildern fr. 65, 85, fl. 1, 50, 2, 3, 4 bis fl. 5.
1 kleines Glas-Instrument, genannt der Wandervogel, durch welches man den Gesang eines jeden Vögels tauschend nachahmen kann; dieses sehr interessante Spielzeug kostet bloß 25 fr.

Englische Werkzeugkiste, gefüllt mit allen im Hause brauchbaren Werkzeugen, 1 Kiste fl. 1, 1, 20, 2, 50, 3, 4, dieselben klein für Kinder, fr. 25, 35, 50, 80, fl. 1.
Die ausgezeichneten Fiedel-Spiele zur Selbstbelehrung, in größter Auswahl, für Jungen und Mädchen jeden Alters, 1 Spiel 50 fr., fl. 1, 50, 2, 50, 3, 50.

Buchstabenlernen, komplet mit Alphabeten und Alphabeten, für erwachsene Kinder, fr. 8, fl. 1, 20, 1, 80, 2, 50, 3, 4 bis fl. 5.
Ein nettes Werk- und Spielbuch mit 30 neuen Mustern für 5 fr. Andere lehrreiche Spiele in größter Auswahl.

Verschiedene Spielwaaren, in Schachteln verpackt, in 10-facher Auswahl, für Mädchen und Knaben, per Stück fr. 10, 20, 40, 60, fl. 1, 2.
Überraschung und Unterhalt

gewähren die neuen Salon-Gezerrwerke, ohne einen üblen Geruch zu verbreiten, in sehr mannigfacher Auswahl, per Stück fr. 3, 5, 8, 10, 15.

Der kleine Zauberer.
Durch nachstehende Zauber-Apparate kann man kleine Personen oder auch ganze Gesellschaften auf das Genaueste unterhalten. Die Apparate sind derart reichlich kombiniert, daß nur der Zauberer dieselben die verschiedensten Bizarre zu lösen im Stande ist; ein lineargewählter kann hunderten nachdenken, ohne zum Resultate zu gelangen. — Alle Apparate sind mit Belehrung versehen.

Den Finger durch jeden Hut zu stecken, 1 Stück 35 fr.
Die verschwindende einer Münze, 25 fr.
Der Zauberbaum, durch jeden Schlag verschwindet ein Gegenstand, 70 fr.
Taschen-Gezerrwerk; wer es öffnet, bekommt einen Dufanten, 45 fr.
Weber; hier lege ich es hinein, in welchem ich es 80 fr.
Das Bergr-Bortemennale, immer voll Geld oder immer leer, 20 fr.
De Bergr-Sigarenttasche, wo ist die Sigare? 85 fr.
Das Kolombus-Geld, wer kann es aufheben? 85 fr.
Ein Kartenspiel, wo soll die Karte erscheinen? 65 fr.

Die tanzenden Karten 40 fr.
Eine Karte und doch kennt sie Niemand, 15 fr.
Die Raub-Rasche oder die unverlegbare Luette, durch welche man jederlei Getränke auswechseln kann, 1 Stück fl. 3, 50.
Der Hagen-Mörser, in welchem Alles zerstoßen und vernichtet wird, 3, 2, 40, 50, Gläser etc. fl. 2, 50.
Der Zauber-Büffel, zeigt auf Kommando, 50 fr.
Der kleine mit Doppel-Bergr fl. 1, 20.
Das Gebläse-Gezerrwerk, wo Alles verschwindet und auf einen Ruf wieder kommt, fl. 4.
Das Band-Magazin im Munde 25 fr.
Der Vermehrungs-Apparat fl. 1, 20.

Es sind noch verschiedene andere Apparate, jedoch wegen Mangel an Raum kann nicht Alles genannt werden. Eine Menge anderer Spielwaaren und Gesellschaftsspiele, die alle nicht benannt werden können, sind zu diesen Preisen einzig und allein nur in der gefertigten Niederlage zu haben. Preisblätter, welche sehr interessant sind, werden gratis verteilt.

Der Pracht-Bazar, A. Friedmann, Wien, Praterstraße 26.

2061

Tiskar: F. Skaza in drugi.